

MØTEINNKALLING-ettersendt sak

Hovedutvalg for oppvekst og kultur

Dato: 24.01.2018 kl. 18:30
Sted: Ås kulturhus, Lille sal

Møtet er åpent for publikum i alle saker med mindre saken er unntatt offentlighet, eller møtet lukkes iht. lovverk. Møtedokumenter ligger til gjennomsyn på rådmannskontoret, servicetorget, bibliotekene, og www.as.kommune.no.

Saksliste

Side

Saker til behandling – ettersendt sak

[4/18](#) 16/03131-9 Barnefattigdom 2

Ås, 19.01.2018	Eventuelt forfall eller inhabilitet meldes på tlf. 64 96 20 07 eller e-post politisk.sekretariat@as.kommune.no v/Jan Einbu. Vi sender personlig svar på forfall mottatt i e-post. Hvis du ikke får svar innen rimelig tid, må forfall meldes på telefon til sekretariatet. Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.
Ivar Ekanger leder	

Ås kommune

Saker til behandling- ettersendt sak

HOK-4/18 Barnefattigdom

Saksbehandler:	Marit Roxrud Leinhardt	Saksnr.:	16/03131-9
Saksgang		Møtedato	
1 Ungdomsrådet			
2 Hovedutvalg for helse og sosial	5/18		24.01.2018
3 Hovedutvalg for oppvekst og kultur	4/18		24.01.2018
4 Formannskapet			
5 Kommunestyret			

Rådmannens innstilling:

1. Det jobbes videre med ulike forslag til tiltak:
 - Opplevelseskort
 - Utlånsordning for utstyr
 - Sommerjobb for ungdom
 - Gratis idrettsskole til 1. klasse
 - Ferietilbud for barn, ungdom og familier
2. Budsjettendringer ihht disse tiltak behandles i budsjettregulering for 1. tertial 2018

Ås, 17.01.2018

Trine Christensen
Rådmann

Marit Leinhardt
Helse og sosialsjef

Ellen Benestad
Oppvekst og kultursjef

Avgjørelsesmyndighet:
Kommunestyret

Behandlingsrekkefølge:
Ungdomsrådet
HHS
HOK
Formannskap
Kommunestyret

Vedlegg:

Øvrige relevante dokumenter som ligger i saken:

Saksbehandler sender vedtaket til:

Ås kommune

Saksutredning:

Sammendrag:

Statistikken viser at det i Ås kommune er ca. 305 barn som lever i lavinntektsfamilier. Ås utpeker seg blant «barn i husholdninger uten yrkestilknytning» og derav også ligger høyt på statistikken over husholdninger som defineres som avhengige av offentlige stønader. Kommunen har derfor satset mest på å rette innsatsen mot årsaken til problemene og hvordan vi i fellesskap kan løse de. Arbeidstilknytning vil for foreldrene kunne bidra til en tryggere og mer stabil økonomi, mestringsfølelse, opplevelsen av å gjøre noe meningsfullt, opplevelsen av å ha en verdi, selvfølelse og identitet, i tillegg til sosial inkludering og tilhørighet. Dette er vesentlig for å kunne fungere godt i sin hverdag, og kan motvirke dårlig psykisk helse.

Likevel vil det være familier som ikke har denne muligheten. Derav har kommunen en rekke tjenester og tilbud som støtter opp under situasjonen. Spørsmålet er da «om dette er nok?» og om kommunen har satset på de beste tiltakene?

Da denne gruppen øker i kommunen kan det være fare for at «forskjellene» blir stadig større og at stadig flere barn lider under dette.

Kommunen søker derfor hele tiden på ulike tilskuddsordninger for å kompensere – og prøve ut nye tiltak. Utfordringen kan være å videreføre vellykkede tiltak, når «tilskuddsmuligheten» opphører og tiltaket må i tilfelle innlemmes i kommunens ordinære drift.

Kommunen vil derfor jobbe videre med nye tiltak det nå er søkt tilskudd om, samt vurdere om tidligere gjennomførte tiltak bør re-innføres. Alt dette vil vurderes - og fremmes til behandling i budsjettregulering for 1. tertial 2018.

Fakta i saken:

Innledning

I kommunestyremøtet 06.09.2017 ble 2 spørsmål om barnefattigdommen i Ås kommune besvart av ordfører. Det ledet til at kommunestyret bad om en sak om dette.

For å måle omfanget av barnefattigdom bruker man lav inntekt som mål. Det vil si husholdninger med en inntekt som er lavere enn 60 % av medianinntekten i Norge. Med inntekt mener man samlet inntekt etter skatt, per husholdning.

Dette er et relativt fattigdomsmål. Relativ fattigdom betyr å mangle de ressursene og sosiale mulighetene som er vanlig å ha i et samfunn. I et land som Norge, der den generelle levestandarden er høy, er det vanlig å bruke definisjoner av fattigdom som handler om mer enn fysisk overlevelse. Det betyr at fattigdom ikke bare handler om mangel på mat, klær og tak over hodet.

Barnefattigdommen i Norge har vært økende siden begynnelsen av 2000-tallet. Fra 2013 økte antallet fra 84 000 til 98 000 i 2015. Fattigdommen blant barn er nå høyere og vokser raskere enn fattigdom blant voksne. Men hva legger vi i ordet «fattigdom»?

Ås kommune

I et land som Norge, der den generelle levestandarden er høy, er det vanlig å bruke definisjoner av fattigdom som handler om mer enn fysisk overlevelse. I dag innebærer fattigdom også det å mangle muligheter for å delta sosialt, på lik linje med resten av samfunnet (Fløtten 2008:17). Denne måten å definere fattigdom på, stammer fra Townsend (1979: 31), som definerte fattigdom slik:

«En person er fattig dersom vedkommende mangler ressurser til å delta i samfunnets aktiviteter og å opprettholde den levestandarden som er vanlig i dette samfunnet.»

Ifølge Bufdir er det 305 barn som lever i lavinntektsfamilier i Ås kommune.

NAV- Ås:

Målrettede tiltak for å styrke inkludering av barn – og unge i lavinntektsfamilier.

Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen:

§ 1.Lovens formål

Formålet med loven er å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet.

Loven skal bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

Loven skal bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer.

I 2016 ble det fra Nav Ås søkt midler til bekjempelse av barnefattigdom, gjennom tilskuddsordningen «tilskudd til forebygging og bekjempelse av barnefattigdom». Tilskuddet ble tilkjent Nav Ås medio 2016, men først tatt i bruk januar 2017, da det ble opprettet en ny prosjektstilling; «familiekoordinator». Fylkesmannen hadde da endret tilskuddsordningen til «tilskudd til utvikling av de sosiale tjenestene i NAV-kontor for 2017.» Det vil si at den gamle ordningen med tilskudd til bekjempelse av barnefattigdom falt bort og ble erstattet av den nye nevnte tilskuddsordningen.

Nav Ås har valgt å holde fokuset på barnefamilier og barnefattigdom også under prosjektmidlene for 2017, da det er en naturlig videreføring av arbeidet som nedlegges i forbindelse med prosjektmidlene gitt for 2016. Dette valget er forankret hos Fylkesmannen.

Prosjektmidlene benyttes gjennom prosjektstillingen «familiekoordinator».

Familiekoordinator fungerer som et bindeledd mellom NAV og andre tjenester i kommunen, med fokus på barn og barnefamilier.

Målsettingen med tilskuddet til barnefattigdom er å bidra til utvikling av gode tjenester, samarbeidsmodeller, tiltak og virkemidler slik at NAV-kontoret ivaretar sitt ansvar etter loven.

Det er nødvendig å forbygge barnefattigdom for å sikre barns velferd og inkludering. På lengre sikt er det viktig å forebygge fattigdom for å hindre at barn og unge blir marginalisert senere i livet.

Familiekoordinator arbeider nå med kartlegging av kommunens utfordringer i forhold til sosialt og økonomisk vanskeligstilte barnefamilier som har behov for sosiale tjenester. Det arbeides med å kartlegge selve brukergruppen for å se om det finnes noen fellesnevne.

Ås kommune

Fokus på arbeid:

To studier fra 2008 omhandler hvorvidt fattigdom går i arv mellom generasjoner. Den ene studien "Barnevern og sosialhjelp" fra NOVA ser på forholdet mellom barnevern og sosialhjelp. Den andre "Går fattigdom i arv? Langtidseffekter av å vokse opp i familier som mottar sosialhjelp" fra Fafo ser på langtidseffektene av å vokse opp i familier som mottar sosialhjelp. Begge studier konkluderer med at det foreligger vesentlig overføring av fattigdom, sosial ulikhet og sosial eksklusjon mellom generasjoner i Norge i dag.

Tall fra Barne- Ungdoms- og Familiedirektoratet (Bufdir) viser at barn i husholdninger med lavinntekt i Ås ligger prosentvis under landsbasis, men over de andre kommunene i Follo.

Ås kommune utpeker seg blant annet på punktet «Barn i husholdninger uten yrkestilknyttede personer», i forhold til sine nabokommuner.

Ås kommune ligger også høyt på statistikken over husholdninger hvor ulike offentlige overføringer utgjør over halvparten av husholdningens samlede inntekt før skatt, defineres som avhengige av offentlige stønader. Offentlige stønader kan være sosialhjelp, dagpenger ved arbeidsledighet, bostøtte, ytelser fra folketrygden, grunn- og hjelpestønad, barnetrygd inkludert småbarnstillegg, engangsstønad ved fødsel, foreldrepenger, kontantstøtte, skattefri stønad til barnetilsyn, utdanningsstønad for enslige forsørgere, studiestipend, sykepenger, individstønad, introduksjonsstønad og kvalifiseringsstønad.

Arbeidstilknytning vil for foreldrene kunne bidra til en tryggere og mer stabil økonomi, mestringsfølelse, opplevelsen av å gjøre noe meningsfullt, opplevelsen av å ha en verdi, selvfølelse og identitet, i tillegg til sosial inkludering og tilhørighet. Dette er vesentlig for å kunne fungere godt i sin hverdag, og kan motvirke dårlig psykisk helse. Tall fra NAV viser at psykiske lidelser er en hovedårsak til at folk står utenfor arbeidslivet.

Arbeidsfokuset er derfor viktig for den helhetlige innsatsen for barna i familien. På bakgrunn av dette jobber NAV Ås med arbeidsrettet oppfølging der hele familien skal sees under ett. Familiekoordinator er her sentral i forhold til blant annet utvikling av ulike former for arbeidstrening i kommunen.

Det er derfor naturlig at prosjektet er lagt innunder NAV, som et bidrag til å løse samfunnsoppdraget - flere i arbeid og færre på ytelser. NAV har fokus på å jobbe med årsakene til problemene, og hvordan vi i fellesskap kan løse de.

Samarbeid:

Familiekoordinator arbeider med å opprette enda bedre samarbeidsrutiner og samarbeidsarenaer med andre relevante tjenester i kommunen, eksempelvis helsestasjonen og barneverntjenesten, frivilligsentralen, krisesenteret etc.

For å få til denne type samarbeid har Nav et ønske om at de ansatte i kommunen skal vite mer om kommunens tilbud og tjenester, og ønsker at kommunens ansatte skal ha bedre kjennskap til sine øvrige kollegaer

Ås kommune

Familiekoordinator samarbeider tett med Frivillighetssentralen, og markerte 2017 «Verdensdagen for psykisk helse» i Ås kommune, gjennom et stort felles arrangement i kommunen. Dette for å skape en felles samarbeidsarena, og møtearena for ulike aktører og etater i Ås kommune.

Før julen 2017 var samarbeidsarenaen «matkasser til jul», hvor både Nav og kommunens familieteam, med Frivilligsentralen i spissen, samarbeidet tett om å gi lavinntekts- barnefamilier ekstra mat og tilbehør til jul.

Åpenhet:

For å hjelpe de utsatte barna ønsker Nav å ha fokus på foreldrene. I starten av 2018 har Nav-leder og Familiekoordinator lede de ansatte gjennom internopplæring med fokus på «økt åpenhet», og «tørre å spørre».

Nav Ås ønsker at de ansatte skal skape større åpenhet rundt brukernes utfordringer, og tørre å stille de vanskelige spørsmålene.

Dette har vært gjennomført i samarbeid med Krise- og Incestsenteret i Follo.

Økonomi- og gjeldsrådgivning:

Alle har rett på opplysninger, råd og veiledning som kan bidra til å løse eller forebygge sosiale problemer.

Arbeids- og sosialdepartementet har det overordnede ansvaret for økonomisk rådgivning i kommunene. Alle kommuner skal ha et tilfredsstillende tilbud om råd og veiledning til personer med økonomiske problemer, uavhengig av om vedkommende har rett på økonomisk stønad. Tilbudet om økonomisk rådgivning er lagt til NAV-kontoret i kommunene, og Nav Ås har egen gjeldsrådgiver.

Nav Ås ønsker å komme i gang med et lavterskeltilbud innenfor økonomisk rådgivning for lavinntektsfamilier i Ås. Flere etater i kommunen sier de ser behov for dette hos den enkelte. Trygg og god dagligøkonomi og kontroll er avgjørende for en god psykisk helse. NAV Ås erfarer at økonomiske problemer og gjeld er en stor belastning for mange barnefamilier. Både de som mottar sosialhjelp, de med langvarige trygdeytelser, men også for vanlige familier med arbeidsinntekt.

Økonomisk rådgivning kan deles inn i tre nivåer på et NAV kontor: avdekke økonomiske problemer (tørre og spørre), enkle råd og tiltak, alvorlige gjeldsproblem og gjeldsforhandlinger med et kreditorfellesskap.

Vedtak på tjenesten økonomisk råd og veiledning etter lov om sosiale tjenester i NAV § 17 gis der bruker har behov for langvarig oppfølging enten fordi problemene er store eller fordi brukeren mangler egne ressurser.

I forhold til prioriteringer har NAV Ås valgt å prioritere de unge under 30 år med rask avklaring og tett oppfølging. Deretter er barnefamiliene en viktig målgruppe.

NAV Ås har spilt inn til omstillingsprosjektet at kommunen kan melde seg på et veiledningsopplegg «Fra minus til pluss» som handler om å øke kunnskapen blant kommunens innbyggere.

NAV Ås samarbeider tett med boligkontoret der Startlån er et virkemiddel for å trygge oppveksten til barn og unge gjennom at familiene gis muligheten for å kjøpe egen

Ås kommune

bolig. Eventuelt kan startlån brukes som virkemiddel for å hindre tvangssalg. Barnefamiliene er den viktigste målgruppen i samarbeidet.

Boforhold:

Statistikken (Bufdir) viser at Ås kommune ligger høyest av Follokommunene på statistikken over barn i husholdninger som bor trangt. Indikatoren viser barn 0-17 år som er i husholdninger som er trangbodd. Barn i familier med lav inntekt er mer utsatt for dårlige boforhold som trangboddhet. Å bo trangt kan gi utfordringer for barn med tanke på muligheter til å gjøre lekser og til å ha privatliv.

I Ås opplever Nav store utfordringer med å hjelpe familier å finne bolig. De store private utleieboligene blir ofte delt opp og leid ut som bofelleskap for studenter tilknyttet NMBU. Utleiere av de små utleieboligene er sjelden villige til å leie ut til store barnefamilier, selv om barnefamiliene selv sier de kan bo trangt.

De store barnefamiliene ender mange ganger opp med å søke kommunal bolig.

De kommunale boligene tildeles etter kriterier i Boligsosial handlingsplan, vedtatt av kommunestyret 29.04.2015.

Kommunal bolig er ikke nødvendigvis den optimale løsningen, da trangboddhet, fysiske mangler ved boliger, og ustabile bomiljøer gjerne er mer utbredte i kommunale utleieboliger enn i eide. I tillegg kan prisene i de kommunale boligene være så høye, at en familie i en vanskelig økonomisk situasjon vil få store utfordringer med å bli økonomisk selvhjulpne.

Likevel opplever Nav Ås det ofte som den eneste løsningen for familier. Nav Ås ser behovet for blant annet flere barnevennlige utleieboliger i kommunen.

Nav generelt:

I tillegg til gjennomføring av prosjektarbeid, og ivaretagelse av sitt samfunnsoppdrag - å få flere i jobb og færre på ytelser, ligger hovedansvaret for kommunens sosialtjeneste innunder Nav-kontoret.

Det vil si at Nav er ansvarlig for å yte økonomisk sosialhjelp som stønad til personer som ikke er i stand til å sørge for eget livsopphold.

Den som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller andre inntektsgivende ordninger (for eksempel trygderettigheter), har krav på økonomisk stønad. Utgangspunktet er imidlertid at hver enkelt først skal utnytte egne muligheter eller hjelpeordninger for å kunne forsørge seg selv.

Saksbehandler i Nav bistår bruker i å benytte andre reelle muligheter, som eksempelvis å søke kommunen om redusert barnehage- og/eller SFO utgifter, søke bostøtte for å redusere bostgifter osv.

Når alle reelle muligheter er utnyttet fullt ut - men ikke strekker til - har den som ikke kan sørge for sitt livsopphold krav på økonomisk stønad til livsopphold.

Økonomisk sosialhjelp er en skjønnsmessig ytelse. Sosialtjenesten har både rett og plikt til å utøve skjønn ved vurderingen av om det skal ytes stønad, og ved utmåling av stønaden. Stønaden skal utmåles på grunnlag av en konkret vurdering av den enkeltes faktiske behov.

I tillegg til å gi økonomisk sosialhjelp til dekning av generelt livsopphold, bistår Nav brukere i å søke rimelige ferieopphold gjennom frivillige aktører, og gir ytelser som ferietilskudd, juletilskudd, samvæerspenger, dekning av reise til samvær, dekning av

Ås kommune

fritidsaktiviteter, tilskudd til møbler, nødvendige hvitevarer, tilskudd til sommerklær/vinterklær etc.

En del av «økonomi, råd og veiledning» i Nav, omhandler også om å skaffe midlertidig botilbud til de som har et akutt boligbehov, men som ikke klarer å skaffe bolig selv. Når en barnefamilie havner i denne situasjonen har Nav særskilt fokus på at boligen skal være ok for barn å bo i, og helst i nærheten av deres egen skole og aktiviteter. Dette fordi det er viktig for barns hverdag og psykiske helse å kunne fortsette sin skolegang, treffe venner og delta på sine fritidsaktiviteter.

Andre tiltak i kommunal regi:

Frivillighetssentralen.

Frivillighetssentralen har de siste fem årene sett en økning i anmodning om hjelp til mestring av familielivet. Dette dreier seg om alt å søke økonomisk støtte hos lag og foreninger, til feks leir/feriested slik at barn kan få en ferieopplevelse, bistand til at barn kan komme seg til aktiviteter og ønske om en voksen som kan delta på aktiviteten sammen med barnet, samtalepartnere som støtte for enslig foreldre, skaffe feks vinterklær og vintersko til barn, bursdagsgaver for å kunne gå i bursdag - og ikke minst spørsmål om bistand til mat. Spørsmål om hvor man kan få tak i mat kommer fra alle aldersgrupper.

Frivillighetssentralen har god dialog med familiekoordinator i Nav og legger til rette for gode samarbeidsformer og mange felles prosjekter til det beste for innbyggerne for å styrke de voksne i familier og gi mestringsfølelse for eget liv.

Julen 2017 ble det delt ut mat, juletrær, ved og gaver til flere barnefamilier. Midler og gaver mat ble gitt fra frivillige.

Samtalene med mottagerne før jul tilsier at utfordringer med å ha nok mat og klær til familien er konstant. Sett i ettertid er det flott å kunne hjelpe til før jul, men økonomisk er året ellers langt for de fleste. De frivillige i «*Hjelp oss å hjelpe i Akershus*» kan fortelle at de har veldig mange «kunder» i Ås kommune gjennom hele året.

Frivillighetssentralen i Ås bistår ellers gjennom året mange familier som trenger rask hjelp, feks med nyfødte barn (utstyr), skolebarn som trenger sovepose eller utstyr til tur, hjelp til selvhjelp osv. Svært mange innbyggere i Ås er raske til å hjelpe til og gi når det trengs. Derfor ville det optimale vært å ha en mulighet for et lager, slik at man kunne fått klær til barn, sportsutstyr, osv. På denne måten kunne familier låne dyrt turutstyr til klasseseturer og turer med lag og foreninger, og delta i sosiale settinger på lik linje med andre. Uten et lager kan ikke Frivillighetssentralen gjennom året motta de gaver vi ofte blir tilbudt. Dette kunne vært et samarbeide mellom Frivillighetssentralen og feks arbeidsgruppen hos Nav/ arbeidstrening (til drift). Frivillighetssentralen har også mulighet til å søke prosjektmidler til et utstyrslager/utstyrshenger, men grunnet mulighet for drift og lagring er dette satt på vent. Mange frivillighetssentraler ellers kan tilby dette. Ås frivillighetssentral har i åtte år tilbudt gratis ved gjennom hele vinteren. Alle som har behov for det kan få gratis ved tilkjørt. Organisasjonen «Vi over 60 Holstad» gir oss dette.

Ås kommune

Ungdomshus.

Ungdomshusene i Ås er et gratis tilbud til ungdom fra 13-18 år. De har som en av sine viktigste retningslinjer at alle aktiviteter skal være tilgjengelig for alle, uavhengig av inntekt. Dette innebærer blant annet at alle aktiviteter på og utenfor huset er svært billige eller gratis. De har dessuten god oversikt over enkeltungdom og sørger for at de som eventuelt ikke har råd kan delta uten å betale. Eksempler på aktiviteter de har gjennomført i 2017 er alpintur til Norefjell, «Seek and find» for ungdomsskolene, filmmaraton natt til 1.mai, natt-cup i Norbyhallen og paintball-tur til Vestby.

Familieteam

Familieteamet er et lavterskeltilbud til barn, unge og familier i Ås kommune som trenger hjelp og oppfølging knyttet til psykisk helse, samspill/tilknytning, foreldreveiledning og utøvelse av foreldrerollen. Mye forskning tyder på at lav økonomi er en risikofaktor for at andre utfordringer oppstår i familier og vi antar at deler av de familiene som mottar hjelp fra Familieteamet er lavinntektsfamilier og at dette er et viktig tiltak/bidrag for å håndtere hverdagen på en god måte.

Familieteamet var en del av det tverrfaglige prosjektet «Aktive familier» som ble gjennomført på tilskuddsmidler i en 3 års periode frem til 2014. Det baserte seg hovedsakelig på nettverksbygging og tiltak knyttet til å hjelpe foreldre i å bidra positivt i foreldrerollen for sine barn. Det var utelukkende positive tilbakemeldinger fra alle som deltok og det bidro også til ett tettere tverrfaglig samarbeid i kommunen.

Familieteamet har i flere år søkt og fått penger fra Lions til innkjøp av julegaver og mat til familier som ikke har råd til dette selv. I 2017 var dette i samarbeid med Frivillighetssentralen og NAV.

Forebyggende helsetjenester

Tjenestene svangerskapsomsorg, helsestasjonen 0-5 år, skolehelsetjenesten og Helsestasjon for ungdom bidrar daglig i barn, unge og familiers utfordringer. Tjenestene har ingen tilgang på tall over hvor mange av disse som lever i lavinntektsfamilier. Det antas at tjenestene er i kontakt med en del av disse ut i fra hvilke utfordringer de forteller om og beskriver.

Alle barn og unge får et standard tilbud om helseundersøkelser, grupper og undervisning. Utover dette tilpasses hjelpen behovet til den enkelte innenfor barnets/den unges psykiske og fysiske helse, levevaner og livsstilsproblematikk, utfordringer i foreldrerollen/parforholdet, seksuell helse, vold/overgrep, barn/unge og foreldrenes samspill/tilknytning etc. Som nevnt tidligere viser det seg ofte at lavinntektsfamilier er overrepresentert i de nevnte gruppene og det antas at tjenestene gir et tilbud til noen av disse familiene.

Barnevern

Barneverntjenesten er i dag en mottaker av konsekvensene av barnefattigdommen uten at man har muligheter til å komme i forkant. Med en økning på 24 % i antallet bekymringsmeldinger i 2016 og nærmere 25 % i 2017 – har tjenesten store

Ås kommune

utfordringer med å få gjennomført pålagte ytelser. Ca. 96 % av sakene går videre til undersøkelse pga. alvorlighetsgraden.

Vold i nære relasjoner, familiekonflikter og barnefattigdom preger bilde i de fleste av de aktive sakene i barnevernet i Ås. I tillegg må barnevernet kutte i den økonomiske støtte til kultur- og fritidstiltak for barn og unge for å redusere budsjettoverskridelsene. Dette har konsekvenser for mange som da ikke får muligheter til å delta i aktiviteter på lik linje med jevnaldrende.

Barnevernet mener at kommunen trenger en kartlegging i barnefattigdomsspørsmålet. Vurdere dagens virkemidler og vurdere nye.

Reduserte behovsprøvde betalingssatser i kulturskolen

Kommunestyret vedtok 20.06.2016 at det skulle innføres en moderasjonsordning på 50 % av gjeldende elevpris for elever i kulturskolen dersom de foresatte har en samlet inntekt under 450.000 kroner i året. Moderasjonsordningen gjelder for ett elevtilbud per barn. Det søkes refusjon for ett skoleår om gangen.

Redusert foreldrebetaling barnehage

Foreldrebetalingen skal for første barn i barnehage maksimalt utgjøre 6 % av husholdningens samlede personinntekt og skattepliktig kapitalinntekt. Ordningen er begrenset oppad til maksimalsatsen. Fra og med 1. januar 2018 er maksimalsatsen kr. 2 910,- og reduksjon gjelder for husholdninger med en samlet inntekt under kr. 533 500,- pr år. For andre, tredje og flere barn settes foreldrebetalingen i tråd med bestemmelser om søskenmoderasjon. Retten til reduksjon i foreldrebetalingen gjelder fra og med den første hele måneden etter søknadstidspunktet.

Gratis kjernetid barnehage

Retten til 20 timer gratis kjernetid pr. uke er for 3, 4 og 5- åringene som bor i husholdninger med samlet årsinntekt under kr. 450 000,-. Retten gjelder også for barn med utsatt skolestart. Retten til gratis kjernetid gjelder fra og med den første hele måneden etter søknadstidspunktet.

Kommunestyret i Ås vedtok 10.6.2015 at det skal være inntektsintervaller for foreldrebetalingen. Ingen husholdninger betaler med disse mer enn 6 % av inntekten.

Inntektsredusert foreldrebetaling SFO

Kommunestyret vedtok inntektsredusert foreldrebetaling 25.5.2016. Gjeldende satser for inntektsredusert foreldrebetaling er:

	Redusert betaling	
Inntekt	kr 0 - kr 260 000	kr 261 000 - kr 450 000
	Pris pr. mnd.	Pris pr. mnd.
Helklass	kr 1563,-	kr 2345,-
Deltidsklass	kr 871,-	kr 1307,-

Husstander med inntekt over kr. 450 000,- betaler full sats.

Ås kommune

Tidligere utprøvde tiltak:

Opplevelseskort.

Ås kommune fikk i 2016 midler gjennom «tilskuddsordning mot barnefattigdom» til gjennomføring av prosjektet opplevelseskort for barn og unge i lavinntektsfamilier. Hensikten med prosjektet var å gi barn og unge i målgruppen tilgang til ulike fritidsaktiviteter. Til sammen ble det laget 50 opplevelseskort som ga gratis tilgang til ulike aktiviteter. Blant aktivitetene var klippekort til svømmehall, kinobilletter, teaterbilletter, busskort, bowling, billett til akvariet i Drøbak og Tusenfrydbilletter. Ordningen ble administrert av SLT-Koordinator i samarbeid med barnevernet, NAV og familieteamet. Tilbakemeldingene fra de som fikk kortene var svært positive, og behovet var langt større enn de 50 kortene som ble produsert.

Sommerjobb for ungdom.

Ås kommune fikk i 2016 midler fra KRÅD (kriminalitetsforebyggende råd) til gjennomføring av sommerjobb for ungdom. Hensikten med prosjektet var å gi et tilbud om sommerjobb til ungdom under 18 år, og at noen av disse var i kategorien utsatt ungdom. Til sammen 8 ungdommer fikk gjennom prosjektet jobb i to uker. Prosjektet ble gjennomført som et samarbeid mellom ungdomsteamet i NAV, ungdomshusene og SLT-Koordinator. Tiltaket hadde begrenset effekt da det var få som fikk tilbudet, men har et større potensiale dersom det rettes mot en bestemt målgruppe.

Tilskuddsordninger:

Det er hovedsakelig to tilskuddsordninger som er aktuelle i saken:

1. «Tilskudd til forebygging og bekjempelse av barnefattigdom» som administreres av Fylkesmannen. Denne ordningen er nå endret til «tilskudd til utvikling av de sosiale tjenestene i NAV-kontor for 2017.»
2. «Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom» som administreres av Bufdir. Målet er å motvirke eller dempe konsekvensene av fattigdom blant barn og ungdom. Tilskuddsordningen er en del av regjeringens strategi "Barn som lever i fattigdom" (2015-2017). Offentlige instanser, private aktører og frivillige organisasjoner kan søke om støtte.

I tillegg til disse to tilskuddsordningene er det også mulig å søke andre aktører om penger til ulike tiltak. Som eksempler kan nevnes;

- Kompetansesenter for kriminalitetsforebygging; tilskuddsordning for forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme, og tilskuddsordning for å forebygge og bekjempe vold i nære relasjoner.
- Frifond; støtteordning for barn og unge som vil lage aktivitet der de bor.
- Tilskuddsportalen; en samlet oversikt over ulike støtteordninger og stipend.

Ås kommune

Ås kommune har gjennom «nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom» søkt om tilskudd til to prosjekter for 2018:

1. Ferietilbud for ungdom.

Etter flere samarbeidsmøter med Nav og familiekoordinator der, samt SLT-Koordinator i kommunen, har frivilligsentralen nå søkt midler til ferie/aktivitetsopplevelser for ungdom. I dette prosjektet er det ønskelig å invitere inn ungdommer fra nabokommunene også, for å skape samhold og bygge gode nettverk.

2. Gratis idrettsskole for 1.klasse.

Idrettsskolen i Ås er et mye brukt tilbud blant de minste barna. Her får barna prøve ulike fritidsaktiviteter i løpet av skoleåret. Det er søkt om tilskudd til et prøveprosjekt for å gjøre tilbudet gratis for alle 1.klassinger. Dette vil forhåpentligvis gjøre tilbudet tilgjengelig for alle uavhengig av inntekt. Målet bør være at «alle» 1.klassinger blir med på idrettsskolen, og at det også har fokus på at tilbudet skal fungere som en inkluderingsarena for barna og deres foresatte. Søknaden er utformet av SLT-Koordinator, og viktigste samarbeidspartner er Ås IL.

Vurdering:

Statistikken viser at det er 305 barn som lever i lavinntektsfamilier, og at Ås kommune utpeker seg blant «barn i husholdninger uten yrkestilknytning» og derav også ligger høyt på statistikken over husholdninger som defineres som avhengige av offentlige stønader. Kommunen har derfor satset mest på å rette innsatsen mot årsaken til problemene og hvordan vi i fellesskap kan løse de.

Arbeidstilknytning vil for foreldrene kunne bidra til en tryggere og mer stabil økonomi, mestringsfølelse, opplevelsen av å gjøre noe meningsfullt, opplevelsen av å ha en verdi, selvfølelse og identitet, i tillegg til sosial inkludering og tilhørighet. Dette er vesentlig for å kunne fungere godt i sin hverdag, og kan motvirke dårlig psykisk helse.

Allikevel vil det være familier som ikke har denne muligheten. Derav har kommunen en rekke tjenester og tilbud som støtter opp under situasjonen. Spørsmålet er da «om dette er nok?» og om kommunen har satset på de beste tiltakene?

Da denne gruppen øker i kommunen kan det være fare for at «forskjellene» blir større og at stadig flere barn lider under dette.

Kommunen søker derfor hele tiden på ulike tilskuddsordninger for å kompensere – og prøve ut nye tiltak. Utfordringen kan være å videreføre vellykkede tiltak, når «tilskuddsmuligheten» opphører og tiltaket må i tilfelle innlemmes i kommunens ordinære drift.

Økonomiske konsekvenser:

Det videre arbeidet og anbefalinger vi være avgjørende for nye økonomiske konsekvenser. Dette vil synliggjøres i 1. tertial 2018.

Ås kommune

Konklusjon med begrunnelse:

Rådmannen anbefaler at det arbeides videre med nye tiltak det er søkt tilskudd om, samt at tidligere vellykkede tiltak vurderes re-innført og innlemmet i kommunal drift dersom det er økonomisk mulig.

Kan vedtaket påklages?

Nei

Ikrafttredelse av vedtaket:

Umiddelbart